

Együtt – 25éven át...

Szeptember 20-án délután ünnepelni jöttünk össze kistemplomunkban. Az "apropót" erre Frankó Máttyás lelkészé avatásunk huszonötéves jubileuma adta. Ünnepségszünetet megtisztelték testvérgyházaink képviselői, valamint városunk polgármestere, Michl József is. Az alábbiakban felügyelőnk köszöntőjét olvashatjuk.

Tisztelt ünneplő gyülekezet, kedves vendégeink!

Azért gyűltünk itt ma össze, hogy ünnepi istentisztelet keretében adjunk hálát az ÚrIstennek az elmúlt évek áldásaiért és emlékezzünk egy 25 évvel ezelőtti jeles alkalomra, mikor is 1989. augusztus 26-án – Csabacsüdön, lelkész urunk szülőfalujában – Dr. Harmati Béla püspök úr evangélikus lelkészé avatta Frankó Máttyás végzett teológiai hallgatót.

A tatai történet azonban korábban kezdődött, hiszen Frankó Máttyás 1988 március 15-ike óta, külön püspöki engedéllyel tartotta a vasárnapi istentiszteleteket, bibliaórákat, s konfirmációra való felkészítést. Tette ezeket dr. Nagy István lelkész úr örökébe lépve, aki 1984-ben tanszékezetői professzori katedrát kapott az Evangélikus Teológián, s 1988-tól pedig az óbudai evangélikus gyülekezet papjaként is szolgált.

Frankó Máttyás lelkész úr immár több mint 25 éve pásztorolja a tatai gyülekezetet és hirdeti az ígét Isten dicsőségére.

A gyülekezet és fiatal lelkész a kezdetektől egyetértésben munkálkodott. A kölcsönös elfogadást és a hitéleti folytonosságot segítette, hogy Tisztelendő urunk elődjének

idősebb lányával, dr. Nagy Erzsébettel kötött házasságot 1988. májusában. Bettivel – aki gyerekkora óta kántorizált a gyülekezetben – örömmel, lelkesen végezték a közös szolgálatokat. *Lelkész és felesége, s a hívek együttmunkálkodása és összefogása igazi gyümölcsöket termelt, s nem csak lélekben, de létszámban is gyarapodtunk.*

Áldásként vettük az időközbeni gyarapodásunkat anyagiakban is. Ismerjük ezeket a szép eredményeket mindannyian, de hasznos és szükséges ezeket illő alkalmon újra és újra felidézni; időnként megállni és visszatekinteni, megköszönni azt, hogy a Szentlélek itt munkálkodik közöttünk, velünk és értünk. Mi lehetne tehát ennél szebb alkalom arra, hogy közös büszkeségeinket számba vegyük és köszönetet mondjunk lelkész urunknak áldozatos munkájáért.

Ez a gyarapodás egy szomorú eseménnyel kezdődött. Valamikor a 90-es évek elején Baranya megyében, Gerényes kis falujában végérvényesen elnéptelenedett az evangélikus templom, kihalt a gyülekezet. Szomorú hír a hívő embernek, ha egy keresztény templom lebontásra kerül. Vigaszt jelentett

azonban, hogy a régi templom padjai nálunk, a tatai Evangélikus Imaházban szolgálhattak tovább. Frankó Máttyás beiktatásának 10 éves évfordulóján – köszönhetően sok áldozatkész embernek – már egy "tornyos - harangos" templomban is végezte Istentől rendelt szolgálatát. Saját erőből, közegyházi adományból, testvérgyülekezeti adakozásból, fáradságot nem ismerő munkával megvalósult a közös álom: 2000. december 10-én D. Szevik Imre püspök úr ünnepi istentisztelet keretében felszentelte a tornyot és a harangot. Az *Evangélikus Imaházból* immár *Evangélikus Kistemplom* lett. Ettől a naptól kezdve Tata városának a méltán híres katolikus és református templomai mellett evangélikus temploma is van.

A megvalósult álom csak növelte az összetartást a gyülekezetben és további célokat tűztünk ki magunk elé. 2006. augusztus 19-én Ittész János püspök úr felszentelte a tatai evangélikusok új és egyben első digitális orgonáját. Az immár "tornyos-harangos-orgonás" szépen felújított kistemplomban a hívek számban és lélekben tovább gyarapodtak. Tisztelendő urunk közel 13 évvel ezelőtt, néhány hívő érdeklődése mellett indította el a csütörtöki esti bibliaórákat. Ma már Nikodémus Akadémia néven nagy népszerűségnek örvend, és büszkeségünkre nem csak evangélikusok látogatják. Igen népszerű a Frankó Máttyás lelkész úr által szerkesztett gyülekezeti honlap, azon belül a reggeli áhítatok, az ún. "Netpercesek", melyeket már 8 éve olvashatjuk minden reggel és vihetjük magunkkal útravalóul.

Még egy évfordulóról emlékezünk ma, amely szorosan összefügg lelkész urunk szolgálatával, hiszen felesége – Tisztelendő asszony – 40 éve gyülekezetünk kántora... Neki köszönhetjük azt is, hogy körünkben bontakozott ki a lelkészcsalád gyermekeinek – Dórának, Bettának és Máttyás Krisztiánnak – komolyzenei tudása. Ők végezték/végzik hétről hétre az istentiszteletek zenei szolgálatát. Köszönet erre!

Ezzel a tömör, de korántsem teljes visszaemlékezéssel szeretnénk megköszönni a "templom- és gyülekezet-építő" Frankó Máttyás tisztelendő urunknak 25 éves odaadó szolgálatát. Mindenható mennyei Atyánk áldását kérjük további munkájához! Kérjük és kívánjuk, hogy még hosszú időn keresztül szolgálhasson a tatai evangélikus gyülekezetben erőben, egészségben és egyetértésben, Isten dicsőségére! Soli Deo Gloria!

Gröber Judit Ilona
gyülekezeti felügyelő

Egy nagyon szép délután okán...

Szép nap volt a szeptember 20-ika. Az égi hatalmak kegyesek voltak nem csak az ünneplőkhöz, de azokhoz is, akik a "végre-jó-időt" arra használták, hogy a véget érni nem akaró esőzések után, ami megmaradt a kiskertben – betakaríthassák...

Szép volt ez a délután azért is, mert együtt emlékezhettünk. Az elmúlt 25 évben ki-ki a maga Isten-adta mértéke szerint részesített másokat az életéből, s részesült maga is a közösségi élményekből, melyekért most közösen hálád adtunk.

Mindannyiunkban – ahogyan bennem is – emlékek sokasága kavargott, helyére tenni ezeket bizonyosan mindenki csak az otthoni csöndességében volt képes, e hosszú nap után... Számba vettem magam is, hogy kik voltak velünk, s kik nem le-

hetnek már közöttünk, hogy csak néhány embert említsek, akik nagyon hiányoztak: elődöm/Apósom, egy *Széles Jóska*, egy *Farkasházi-házaspár*, de a gyülekezet háttárain túli barátok hiánya is megszorogatta torkomat... *Az elmúlt 25 évben közel háromszor(!) annyi embert temettem*, mint, ahányan ezen a délutánon velem ünnepeltek, de hát a lelkész feladata ez is: megköszönni a JÓIstennek, amit közösen átélethettünk, s méltósággal elengedni –, ha nagyon fáj akkor is.

Espres urunk lélek-gazdagító igehirdetése, a köszöntők biztató szavai, a kedves ajándékok, s finomságoktól roskadozó asztalok mind azt jelezték: a *tatai evangélikusoknak nem csak fontos papjuk, de szeretik is lelkészüket...* S mit mondhat ilyenkor az "ünnepelt" a köszönömökön túl?

Csak egyet: Istennek legyen dicsőség a mennyben, hogy hűséggel szolgálhattam, s erőt adott gyülekezetnek, s lelkészének!

Az elmúlt hónapokban vasárnapi Istentiszteleteken hallhattuk-tapasztalhattuk, hogy gyülekezetünk kamarazenakara rendszeresen szolgáló új taggal, egy kedves fuvolistával bővült. Décsiné Gombos Erzsébet evangélikus testvérünkről van szó...

Zalaegerszeg nem éppen a szomszédságunkban fekszik – Hogyan kerültél ide, Tatára?

Immár több, mint 3 éve alkotunk egy párt a férjemmel, akivel idén július 5-én házasodtunk össze. Ő törzsgyökeres tatái, és viszonylag hamar kiderült, hogyha a Jóisten is úgy akarja, és mi egybekötjük az életünket, akkor Tatán fogunk majd élni. A férjem nagyon szeretne és szereti is ezt a várost, nekem meg már az elején sem volt kifogásom az ellen, hogy egyszer majd itt éljek. Gyakorlatilag, ahogy elkezdtem Tatára járni, megszerettem ezt a környéket. Bár más, mint Zalaegerszeg, de számomra mindkét város már az otthon jelképezi. Hétköznapi döntő többségében Budapesten vagyok, mert ott van a munkahelyem, ezért általában csak hétvégente vagyok Tatán, de a közeljövőben remélem, hogy ez is változni fog, és még többet lehetek itt.

Akkor most sok-sok minden új az életedben, s úgy tudom, hogy mindehhez még szakterületed is sok időt igényel - decemberig különösen...

Igen, sok változás van az életemben, amit nem is bánok. Szeretem a változatosságot és a kihívásokat. Sok minden érdekel, és örülök neki, ha valami újat próbálhatok ki. 2009-ben vettem fel az Eötvös Loránd Tudományegyetem Környezettudományi Doktori Iskolájába, ahol egy számomra nagyon szép és érdekes témával foglalkozhattam. A doktori munkám címe „Szerves és szervetlen szennyezők eltávolítása biológiai tisztított szennyvizekből ferrát technológiával”. Nagyon szerettem az

egyetemen való kutatást, jó volt laboratóriumban kísérletezni, és várni, hogy milyen eredmények születnek egy-egy ferrát kezelés után. Például, hogy csak egy témát említek, sikerül-e klór-rezisztens baktériumokat ferrát alkalmazásával inaktíválni, vagyis lehetséges-e olyan baktériumoknál hatékonyan használni a ferrátot, amelyeket egyébként klórozással (az egyik leggyakrabban használt fertőtlenítőszer) nem lehet elpusztítani. A 3 éves doktori képzésem 2012-ben lejárt, utána 5 hónapot maradhattam az ELTÉN tudományos segédmunkatársi állásban egy pályázatnak köszönhetően, amikor még a doktori témámhoz kapcsolódóan tudtam kísérleteket végrehajtani. Az 5 hónap lejárta után pedig a Magyar Tudományos Akadémia Természettudományi Kutatóközpontjába vettem fel szintén tudományos segédmunkatársi állásba. Azóta is ott dolgozom, ahol szintén kutatásokkal foglalkozom, de most nem szennyvizes, hanem légkörkémiailag területtel kapcsolatos kérdésekre keresem a választ a kutatócsoportomban. Ha minden jól alakul, idén decemberben védhetem meg a doktorimat, és a sikeres védelemmel szerezhetem meg a doktori címet.

Azt tudom, hogy a zene fontos része az életednek. Mióta zenélsz, s milyen zenéket kedvelsz?

Igen, a zene nagyon fontos része az életemnek, nagyon szeretem. Mind hallgatni, mind fuvolán játszani. Minden fajta zenét, leggyakrabban a rádiók által játszottakat szoktam mostanában hallgatni. A klasszikustól kezdve a lá-

gyabb rockon át sok fajta zenét szeretek. A hangszerstanulás az általános iskolában kezdődött. Ének tagozatra jártunk az ikertestvéremmel, ahol kellett valamilyen hangszer választani. Én a fuvolát, ikertestvérem a zongorát választotta.

Ha jól emlékszem, mielőtt elkezdhettem volna fuvolázni a zeneiskolában, előtte furulyáznom is kellett egy évet, ami nem volt nehéz, mivel az ének tagozaton amúgy is tanultunk furulyázni. A fuvola tanulás elkezdése után elég hamar bekerültem aztán a városi Ifjúsági Fúvószenekarba, ahol megérintett az együttzenélés öröme. Nagyon jó érzés volt hetente járni próbákra, és időnként fellépéseken részt venni. Ott-hon pedig az ikertestvéremmel zeneltünk együtt. Kiválasztottunk különböző zenei darabokat, és én fuvoláztam, ő pedig zongorán kísért engem. Az egyetemi éveim alatt abbamaradt a zenélés, de később, 2006-ban beléptem a Zalaegerszegi Fúvószenekarba, ami tulajdonképpen a város zenekara. Különböző rendezvényekre általában ezt a zenekart szokták elhívni szerepeltetni, illetve pár éve minden év májusában van fúvószenekari fesztivál, amikor több zenekar is játszik egy nap során. Ezen már többször részt is vettem.

Azzal, hogy Tatára költözöm, már sajnos nem tudok a zalaegerszegi zenekarba járni, de ezzel az új lehetőséggel, hogy Bettivel zenélhetek az Istentiszteleteken újból van alkalmam az együttzenélés jó érzését átélni. Persze izgulok a szereplések előtt, de ugyanakkor nagyon jó érzés, ha egy darabot jól sikerül előadni, és az másoknak is tetszik.

Köszönjük a szolgálatodat, s reméljük, hogy sokat és sokáig szól a fuvolád gyülekezetünk örömére, s a Jólsten dicsőségére!

Erzsébet és Gáspár

A Lélek pedig világosan megmondja, hogy az utolsó időkben némelyek elszakadnak a hittől, mert megtévesztő lelkekre és ördögi tanításokra hallgatnak; és olyanokra, akik képmutató módon hazugságot hirdetnek, akik megvannak bélyegezve saját lelkiismeretükben. Ezek tiltják a házasságot és bizonyos ételek élvezetét, amelyeket az Isten azért teremtett, hogy hálaadással éljenek velük a hívők és az igazság ismerői. Mert az Isten minden teremtménye jó, és semmi sem elvetendő, ha hálaadással élnek vele, mert megszentelődik az Isten igéje és a könyörgés által. 1 Kor 12,6

Tartalmas, szép élet... Ennek megvalósulását kívánjuk gyermekeink életében, erre neveljük őket, s közvetetten egymást is. Az Istenben való hit, a munka alkotó öröme, egymás megbecsülése elengedhetetlen feltételei a tartalmas, szép életnek. Akik elszakadnak a hittől - paradox módon - a valóságtól szakadnak el, s ez okozza életük sikertelenségét, boldogtalanságát. A legnagyobb hazugság - nevezhetjük irodalmian szépen "ördögi tanításnak" is -, hogy nincs szükségünk Istenre. Márpedig Teremtőnkre és az Ő rendjére nemhogy szükségünk van, de nélküle tartalmatlanná, sőt céltalanná válnak napjaink. Örömlünket, megelégedettségünket ugyanis egyedül a hálaadás alapozza meg.

Nehéz történelmi helyzetekben - s mikor nem voltak? - hajlamos az ember a szélsőségekre. Az extremitás csalóka magabiztossága azonban csak látszólag helyettesíti az Istent. Aki hisz, az gondolkodik, s ezért folyamatosan kérdései vannak Istennel, önmagával, s a teremtett világgal kapcsolatban. Aki elszakad a hittől, az már nem gondolkodik, nincsenek kérdései, biztos önmagában és világlátásában, ezért is cselekszik reflex-, s ösztönszerűen.

A hittől elfordulók Isten helyett mindig emberi okoskodásokra figyelnek, s azokat teszik meg "istenüknek", azaz legfőbb vezérlő elvnek. Tény: az aszkétikus életforma - mint lehetőség - igen kevesek kiváltsága. Azaz nem tanulható, sem nem tanítható, főleg nem elvárható - hiszen az elhívás kegyelmi ajándékáról van szó. Hálaadás nélkül azonban mindig megszűnik a kontroll afölött, amit Isten a mi boldogulásunkra teremtett. S amit nekünk kellene kézben tartanunk, ellenőriznünk, rövid időn belül az kezd el uralkodni fölöttünk.

A teremtett világ nem elítélendően "bűnös", sőt nem is "siralomvölgy", hanem Isten csodálatos gondoskodó szeretetének megfogható, tapintható, "élvezhető" jele, amiben észre kell(ene) vennünk az Ő teremtető akaratát. Ha alázatosak vagyunk, hamar beláthatjuk, mi Isten jó rendje, s aszerint élhetünk. Ha rátartiak, s büszkéek vagyunk, akkor foglyává válunk az anyagnak, s a materiális másodlagos határozza meg a viszonyunkat az Elsődlegeshez.

*Uram, Istenem! Nem könnyű nekem
Veled, s tudom, Neked se velem...
Életem minden napja nyitott könyv
előttem, nem titkolhatok el előtted
semmit - minek tenném, nem is akarom.
Látod mindennapi küzdelmeimet, s azt is,
hányszor megbicsaklom a kísértések
között. Kérlek, Lelked által költözz
lelkembe, hogy békességet nyerjek, s
megértsem akaratodat! Tedd széppé a
napjaimat, amiket nekem ajándékoztál,
s engedd, hogy magam is ajándékká
tudjak válni mások számára! Vedd el
önző gondolataimat és szabadítsd meg
az elégedetlenség kínzó érzésétől. Adj
nekem tartalmas, szép pillanatokat ma
is, hogy a holnapi és holnaputáni
feladatok szorításai között erőt tudjak
meríteni a Tőled kapott istenes
emlékeimből! Amen*

Uram, szereteted az égig ér, hűséged a fellegekig. Zsolt 36,6

Amikor személyesen megtapasztaljuk a gondviselés csodáját, akkor a túlaradó örömlünkben, izgatottsággal teli egyfajta tanácstalanságunkban a

megfelelő szavakat keressük annak az érzésnek a kifejezésére, amit egyszerűen, "csak" hálnak nevezünk. Miért bonyolítjuk azt, ami ilyen egyszerű? A választ egy kérdés adhatja meg: Miért csacsognak a szerelmes szívek annyit, s miért dalolnak tavasszal annyit a madarak? Azért, mert a hála, az élet szava. Aki nem tud hálát adni, az tulajdonképpen - már - halott.

Nagyon sok, túlságosan is sok azoknak a száma (az 50-60 évvel ezelőtti statisztika szerint százalékos!/ arányban háromszázszor több...), akik súlyos-félsúlyos depressziójuk rácsa mögül nézik kedvtelenül a világot, s alig van valami, ami kimozdíthatja őket monoton egykedvűségükből. Modern korunk emberének újra fel kell fedeznie: az ember hálaadásra teremtett lény, s aki hálátlan az bizony nemcsak környezetét, de önmagát is mérgezi. Sokan így védekeznek: "Na de miért legyenek hálás? Nézzétek meg a körülményeimet, hogyan élek... Hát élet ez?" Aki csak az őt körülvevő eseményeket nézi, s egy kicsit sem tekint fölfelé, az Péterhez hasonlóan süllyedni fog az élet hullámai között. Aki viszont felnéz, az észreveszi a gondviselés küldte segítő kezeket, s megmenekül. Aki folyamatosan hálaadásban él, az tudja, hogy ő maga is a Gondviselés "keze", amit egyszerűen szolgálatnak nevezünk. A szolgálat sem más, mint hálaadás. "Szolgáljatok az Úrnak örömmel!" - írja a zsolttáros. Aki tehát nem hála gyanánt - "köszönöm"-ként, ahogy Luther mondja - szolgál, az csak szolgáltatótást nyújt... Megkeseredett papok, szenvedélybeteg lelkészek, kisiklott életű prédikátorok, ellentmondásosságban élő hívek sokasága jelzi, hogy hálaadás nélkül bizony nem megy...

Amikor kikopik a köszönöm az emberek lelkéből, amikor már elfelejtenek jót kívánni a másiknak, amikor a hála szép csendben kívánsz az emberek hétköznapijaiból - akkor kezd bomlani egy közösség. A bomlásnak szaga van, s ez mindig irtózatossá válik... S ha már nagyon megundorodott az ember a bűn émelyítően bűdös szagától, akkor hajlandó csak visszatérni Istenéhez, s elkezdni újra hálaadó életét, mert ismételtén átérzi, hogy a hálaadás, a lét legsodálatosabb, nélkülözhetetlen, csodálatos illata...

Uram, Istenem! Jó Veled kezdeni a napot, s kezedből venni dolgaimat. Te megteheded, hogy szereteted fényéből néhány fénysugár rávetődjön életemre, hogy az rajtam keresztül megcsillanjon mások életében is. Látod gondolataimat, küzdelmemet, látod szívem gyöngye akaratát. Szánj meg, csillapítsd gyarlóságaimat, hogy tudjalak örömmel szolgálni ebben a világban, mert megtapasztaltam gondviselő jóságodat életem minden napján. Amen

Ha a jót elfogadtuk Istentől, a rosszat is el kell fogadnunk. Jób 2,10b

Mindazok, akik tisztességgel végigküzdi életüket, választ keresnek szenvedésük, s mások szenvedésének miértjeire. Sokféle választ fogalmaztak már meg mások, okosak, s kevésbé azok, de ahogyan múlik az idő fölöttünk, mi magunk is felépítgetjük "filozófiánkat", világnézetünket. A régiek élete sem telt másképpen, múlandóságuk, gyarlóságaik okán ők is keresték a lét titkaira a megoldást. Ilyen megoldási kísérlet Jób története a Bibliában, ami gyönyörűen megszerkesztett, magával ragadó bölcsességirodalmi alkotás. Korabeli iskolákat, azaz uralkodó vallásbölcséleti irányzatokat vonultat fel. Időtlen szépsége ennek a könyvnek, hogy Jób vallomása rádöbbenhet miniket is: az Isten az Isten. Hiába minden bölcselkedés, hiába minden kísérlet, az élet egyik pillanatában még fürdünk a jóban, az örömben, az egészségben, a következő pillanatban pedig megváltozik minden... Betegség, veszteség, tragédia szakad(hat) ránk.

Ilyenkor kapaszkodókat keresünk. Sokszor éppen azt marja el tőlünk a Sors, akire addig emberileg támaszkodhattunk vagy akire támaszkodtunk, s most is tőle váránk a vigasztalást, éppen abban csalódunk... Jób felesége mondja, látva Jób rettenetes szenvedéseit: "Átkozd meg az Istent, s halj meg!" Ennél megrázóbb és realistább vélemény keresve sem találunk! Hiába tehát a korabeli bölcsök okoskodása, jobb megoldás az ő tarsolyukban sincs, mint amit Jób szavai képviselnek: Ha a jót elfogadtuk Istentől, a rosszat is el kell fogadnunk... Ember, hiába rugdalózzol ellene, létednek sorsa ez: Ki nem kerülheted a természet törvényeit, vétkeid, mulasztásaid következményét hordoznod kell!

Harmóniát a véges életünkben csak akkor találunk, ha figyelünk a Vezénylő Karmester pálcájára, azaz figyelünk a törvény szavára. Akkor rádöbbenünk: életünk disszonáns "baj-hang"-ja is a Nagy Harmónia, a szép hangzás része,

csak megfelelő időben, s hangmagasságon kell rá válaszolnunk... Tény: sokat kell nekünk gyakorolni, hogy tisztán énekeljük a kezdő hangot, azaz bármi is ér minket, a hála legyen az első szavunk... Ezért jó, ha ifjúkorunktól kezdődően gondolunk a Teremtőnkre, mert akkor mértékletességet, kitartást, örömes szolgáló életet tudhatunk magunkénak. Ha pedig perlekedünk az Örökkévalóval, akkor elfolyik erőnk, saját dühünk visszaesik ránk és törvényszerűen felmorzsolódunk hétköznapijaink kihívásai között...

Elfogadni az elfogadhatatlannak tűnőt csak akkor tudjuk, ha valaki fogja a kezünket. A Mester ígéri: "Veletek vagyok a világ végezetéig, minden napon!"... Ez azt jelenti: Veled is, velem is itt van Ő, s így az elfogadásunk már nem teljesíthetetlen isteni kívánság, hanem megélhető, békességet adó valóság.

Uram! Látod, alig kelt fel a nap, s valamiért máris perlekedtem Veled...

Add, hogy a hálaadás íze sokáig ajkamon maradhasson, s emlékeztessen napközben is mindeneket átfogó, gondviselő jóságodra! Ámen

Mindenkor örüljetek, szüntelenül imádkozzatok, mindenért hálát adjatok, 1 Thessz 5,16-18a

Az öröm nem kerül semmibe... ahogyan az imádság és a hála sem - éppen ezért egyik sem "közgazdasági" kategória! Vagy mégis? Arra ugyanis már rég rájött a munkáltató, hogy az ún. ingyen-telefonnal és ingyen-lappal - ami egyáltalán nem ingyen van, azért igen nagy árat (szabadidő!) kell fizetni -, otthon is dolgoztatni tudja a munkavállalót, de arra még csak most jöttek rá a vezetők (Nocsak, nocsak! ...Használt a menedzsereknek tartott spirituális tréning?), hogy ha az otthon kiegyensúlyozottságából valamit a munkahelyre be tudnak csempészni, az bizony hatékonyságnövelő, sőt profit-növelő tényezővé válhat...

Ennek alátámasztására hadd álljon itt egy idézet, amit minap az egyik hírportálon olvastam: "A vallás egyre elfogadottabb lesz a munkahelyeken is és ez mind a munkavállalóknak mind pedig a

munkáltatók számára jó dolog - áll egy friss tanulmányban. A kutatás alapján azon munkahelyeken, ahol szabadon gyakorolhatja a vallását egy dolgozó, sokkal jobb a kapcsolata a többi alkalmazottal, nagyobb biztonságban érzi magát és a feladatát is nagyobb precizitással látja el. Patrick Hyland, a Sirota Survey Intelligence és a kutatás egyik vezetője szerint azonban meg kell különböztetni egymástól a vallást támogató munkahelyet és a hittérítést..."

Örülni az tud, akinek van kivel megosztania örömét. Ha valaki magányos, akkor nem nagyon jellemzi őt az öröm, éppen ezért a vallás soha sem az egyénről, hanem az egyén és közösség kapcsolatáról szól! Aki nem integrálódik sehová, aki nem akar tartozni senkihez, annak a hite, vallása nem sokat ér, annak az csak hitvány pótlék, aminek nem sok köze van az istenes léthez, s a krisztuskövető (keresztény) minősítést már meg se említsük!

Az apostol arra buzdít, hogy mindenkor - ez azt jelenti tehát, hogy minden élethelyzetben(!) - örüljünk. Ezt azonban csak akkor tudjuk elérni, ha nem okozunk magunknak fájdalmat, keserűséget. Sajnos megtörténik a hívó emberrel, hogy "megkísérti őt a világ" - nem csoda, hiszen ő is csak "emberből van"(!) -, s elkövet olyan életvezetési hibát, amit nem kellett volna... Aki persze tudatosan él, s figyeli önmagát, mert naponta belenéz a tükröbe, amit Isten ígében keresztül elé tart, az nagyságrendekkel kevesebb hibát követ el, hiszen tudja: Isten az Élet minden területén - elsősorban a lelkiismeret által, másodsorban mások szavain, cselekedetein keresztül -, a "stop/elsőbbesegadás-kötelező/zsákutca" -tábláival vezet...

Az öröm tehát előfeltétele az imádságos hálaadásnak, öröm nélkül az imádság nem más, mint muszáj-cselekedet, ami fáj a hívó embernek, s gyaníthatóan az Isten sem "leli kedvét" benne. Aki eljut hívó életének felnőttkorába, aki rájön arra, hogy az élet minőségét nem a megszerzett javak mennyisége garantálja, hanem az, hogy amit kaptunk, azt mennyire tudjuk ajándékként fogadni, azzal tulajdonképpen a legjobb dolog történik, ami az életben csak lehetséges: bölcsül, sőt bölcsé is válik... de ez sem tőle magától van, Isten adománya ez is. Ezért az Úrnak félelme (ezt tisztelettel teljes szeretetnek is fordítják) a bölcsesség kezdete.

URam! Add, hogy szépen, akaratom szerint élhessek, igenem mindig igen legyen, s a nemem egyértelmű nem, s minden körülmények között hitelesen tudjak bizonyosságot tenni mindent átfogó és megtartó szeretetedről! Ámen

Volt egyszer egy Luther Rózsa...

Ha feledésbe teljesen nem is merült, de a 20. század "izmus"-okkal terhelt évtizedei megkoptatták az emléket annak a "Luther-Rózsa" c. újságnak, melyre ezekben a sorokban emlékezünk. Köszönet ezért **Helényi Mihály** szombathelyi evangélikus testvérünknek, aki felhívta figyelmünket erre a fontos tényre, s kérésünkre 87 évesen is frissen emlékezik ifjúságának e fontos szakaszára. Jóllehet a **Tatai Evangélikus Gyülekezet "Lut-herrózsája"** nem jogutódja az **1940-es években Zuglóban működő evangélikus KIE (Keresztény Ifjúsági Egyesület)** lapjának, de a névrokonság okán e rövid cikkel emlékezünk ezekre a nehéz időkre.

Hogyan indult, ill. készült az akkori "Luther Rózsa"?

A zuglói evangélikus KIE-lap kezdetben írógépen, indigóval készült. Tíz-szer kellett legépelni (5 példányban!) hogy 50 db legyen, melyet aztán kézzel kézre adtak. Később a zuglói Gálné-féle sokszorosító iroda készítette "tojás papír-sokszorosítógépével" ekkor már 150-200 példányban.

Kik írtak benne, ki volt a szerkesztője?

Rajtam kívül **Scholz László**, **Bonyinyai Sándor**, **Muntag Andor** /később zuglói elnök, maj teológiai tanár/ írtak benne, s én voltam a fő szerkesztő... Érdeemes megjegyeznünk, hogy **Bonyinyai Sándor** és **Erős Sándor** szerkesztették az első és utolsó, s egyetlen evangélikus ifjúsági lapot az "Evangélikus Ifjúságot", de a legjobb evangélikus ifjúsági diák-lap **Remport Elek** (a Fásori Evang. Gimnázium tanára) szerkesztette "Ifjú Évek" volt. Mindkét lapban több írásom, riportom és novellám is megjelent.

Sajnos a budapesti ev. egyházak – az egyre kuszálódó történelem okok miatt is – határozottan KIE ellenesek voltak, mondván, hogy ez egy nemzetközi szervezet/... Mi anno arra törekedtünk, hogy ne csak a diákok legyenek az ifjúsági körök tagjai, hanem az ipari tanulók (akkor: tanonc, segédek, stb. is.) E szerveket lapokat akartuk nagy lelkesedéssel összefogni, de az egyre növekvő politikai

nyomás miatt nem engedte/engedhetette(?) az egyházunk, s később sajnos mindent elseper a bolsevizmus...

* * *

Helényi (Hautzinger) Mihály 1927. május 1-én született Szombathelyen. Iskoláit Kőszegen, Oroszváron (1947-ben elcsatolták) végezte, majd Budapesten érettségizett. Másodéves joghallgató volt, amikor az ÁVH kitiltotta az egyetemről.

ÁVH – Államvédelmi Hatóság a magyarországi kommunista pártállami diktatúra részben titkosan tevékenykedő államvédelmi szervezete volt 1948 és 1956 között. Feladata hivatalosan a rendszer ellenfeleinek üldözése, a rendszer és vezetőinek védelme volt (Az egykori ÁVH-székház a budapesti Andrássy út 60. alatt, ma a Terror Háza Múzeumnak ad otthont.)

Helényi Mihály 1940-ben, már szerkesztő-ségi tagja volt a KIE "Evangélikus Ifjúság" című lapjának, megalapította a zuglói evangélikus KIE-t. Főszerkesztője volt a zuglói Luther-Rózsa KIE lapnak. 1944.-től Bikácson, majd az orosz megszállás után 1945-48 Győr-köny községben mint írnok, jegyzőgyakornok és segédjegyző dolgozott.

Mindkét faluban a németajkiuk kitelepítése folyt, s az alkalmazottakat, mint politikai megbízhatatlanokat eltávolították, vagy nyugdíjba mentek esetleg betegszabadságra menekültek.

Mindkét faluban – fiatalemberként – a (ki)telepítés végére egyedül maradt, s amikor átadták a helyi bíróval a falu jegyzőkönyvét..., mely feljegyzések azt bizonyították, hogy a sváb vagy 25 %-t kapták meg a telepesek, s a 75%-a azonban „eltűnt” – értsd: a telepítési felügyelők ellopták.

Helényi Mihályt a politikai rendőrség, mint fasisztát elhurcolta, mondván, hogy a rákosi kormányt rágalmazza, két alkalommal kétszer két napon át verték verték, kék-zöldre, szétrúgdosott vesével, éjjel a szekszárdi országút egyik árok partjára dobták...

Ismeretlen lovas gazda a kórházba szállította, ahol kezelték, majd 2 év múlva veséjét és egyéb kapcsolt részeit kioperálták, ezért gyermeke nem lehetett. 25 évig erkölcsi bizonyítványt nem kapott. Később postán bérszámfejtőként sem engedélyezték állását, s az ÁVH kötelezte, hogy egy fedőszervénél dolgozzon, mint kert-gondozó.

Íratait megsemmisítették és csak 2010-től kap nyugdíjat, nem visszamenőlegesen.

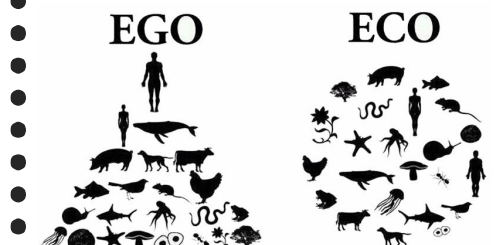
(**Brunn János** szekszárdi kutató-történész könyvében ismerteti, **Helényi Mihály** közlését a kitelepítési szabad-rablásról.)

Egységben a Teremtettséggel... A Teremtés Hete

'Őrizd meg a rád bízott kincset!' (1Tim 6,20), volt a motója a szeptember utolsó és október első vasárnapja között immár hatodik alkalommal megrendezett Teremtés Hetének. A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa a rendezvénnel a gyülekezetek környezettudatosságának fejlesztését kívánja támogatni, miközben olyan témákat állít középpontba, mint a klímaváltozás, az energiagazdálkodás és az újrahasznosítás.

Habár a keresztény értékrenddel kapcsolatosan nem biztos, hogy elsőre épp a szelektív hulladékgyűjtés jut eszünkbe, mégis, a környezettudatos életmód és a természetvédelem fontos részét kell, hogy képezzék mindennapjainknak. A keresztény ember ti. nem a fogyasztói társadalom értékeit tartja szem előtt (azaz egyik oldalról a minél nagyobb profit szerzését, másik oldalról a materiális javak felhalmozását), hanem mindenkor a közösség érdekeit szolgálja úgy, hogy a Természet – és a másik ember (akár meg nem született: unokáink!) – kizsákmányolása helyett az (érték)teremtő tevékenységekre fókuszál. A keresztény ember felismeri az isteni gondviselés nyomait a Teremtettségben, képes hálát adni a mértékletességben, tudja, hogy a kevesebb néha több, s hogy bár nem birtokolja a természet, mégis feladata őrizni azt.

Jó alkalom ez arra, hogy át gondoljuk személyes felelősségünket, s hogy mit tehetünk mi környezetünk védelme érdekében. Az Ősz beköszöntével például madáretetők segíthetik madarainknak átvészelni a telet – sok kicsi sokra megy...

Néhány hónapja gyülekeztünk látókörébe került egy érdekes életúttal bíró evangélikus ember: Nagy Gábor testvérünk. A kilencvenéves, hála Istennek jó egészséggel bíró "régi-új" gyülekezeti tagunkkal beszélgettem a régmúlt időkről.

Azt már tudom, hogy Gábor bátyám a veszprém-megyei Szentgálon született, de hogyan került ide Tatára?

Igen itt láttam meg a napvilágot 1924-ben, s ebben a faluban született 1915. november 24-én Lőrincze Lajos nyelvész-professzor is. Tatára pedig a történelem szele sodorta szüleimet. Édesapán Tatabányán, a bányánál kapott altiszti állást, mint fűtő - havi 120 pengőért, ami akkoriban igen jó fizetésnek számított, hiszen a kemény fizikai munkát végző, csillázó bányászok 70-80 pengőt kerestek, ami a napszámosok bérének kétszerese volt... Így tudott minket is kitaníttatni egy-egy szakmára.

Ugye laktosmesterként dolgozott?

Igen, évtizedeken keresztül. Nagyon szerettem, s szeretem a vassal való munkát, most is szinte minden nap dolgozok valamit a műhelyemben, ha mást nem, hát drótot egyenesítek – közben mosolyog –, de hát nem nem tudok meglenni a kalapács csilengelése nélkül!

S kié ez a varrógép? Látom, ez is napi használatban van...

Az enyém, s nem titok az első tanult szakmám a szabóság. Talán ez is segített, hogy túléljem a hároméves orosz fogságot, hiszen a táborban szabóként dolgoztam. Orelben voltam a fronton, ahol egy híres páncélos csata is zajlott... 1948-ban jöhettünk haza. Egy júliusi napon este 11 órakor érkeztem meg a tatabányai vasútállomásra, ahonnan csak többszöri próbálkozásra tudtam eljutni ahhoz a vértesszőlősi út menti kisházhoz, ahol édesanyámék laktak. Tájékozódásomat nem csak a teljes sötétség, s az akkoriban még kiserdős rész nehezítette, de legalább ötször beleestem a szőlősi út mentén ázott lövészárkokba...

S milyen volt az egyházi élet akkoriban?

Édesanyám igen hívő evangélikus volt, én is itt konfirmáltam Tatabányán, több mint 75 éve! Igen szép jubileumi hálaadó istentisztelet volt nemrég Tatabányán, ahová engem is meghívtak. Bevallom, megkönnyeztem, olyan szép és meghatározó volt az egész! Bizony én hosszú időn keresztül nem léptem át az evangélikus templom küszöbét, mert egy katolikus kislányt szerettem meg, s reverzalist adtam. Ez nem csak családi békétlenséget okozott, de bizony a velem megemelt hangon, kiátkozással fenyegetőző fiatal evangélikus lelkes-szel is összekötöttük a bajuszt...

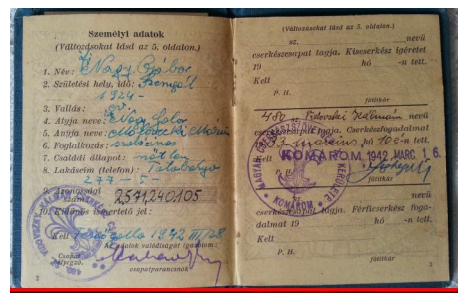
Más világ volt az akkoriban...

Igen, de nagyon szép emlékeim is vannak, amikor is tatabányai református gyülekezet által megszervezett cser-

készetbe jártunk. Igen szép és tartalmas programok voltak, de persze az is közrejátszott abban, hogy evangélikusként odajártunk, hogy lényegesen közelebb volt, mint az evangélikus templom, s nekünk fiataloknak nem volt mindig kedvünk több kilométert gyalogolni...

S hadd mondjam el, hogy én még mindig a 480. sz. Vidovszki Kálmán Cserkészcsapat cserkésze vagyok, hiszen tessék nézni, ide van írva: "visszavonásig érvényes..."

Kívánjuk, hogy a Jólsten kegyelméből ez a tagság még nagyon sokáig megmaradjon!

H. Túri Klára

Égi szerelem koldusa

Kísértésben el ne hagyj
Fény Fia mindig légy velem
Életem gondban s örömben legyen
Kegyelmeddel gazdag
Jövőlesők kacér tekintete rajtam ne rontson
Add hogy ne féljem sorsom
S mint anyánk konyhánkban gyertyával lámpabéllel
Villanyszerelő apánk tette rég
Add Magad Fényed add
Világold be elmém
Mindig tudjam mit szabad s mit nem kell
tennem
Egy Istenben való Hármasságra
Mária s Jézus Világa derítsen
Világolt bennem.
Fény Apja Fény Anyja Fény Fia az örök EGY-ben
Rajtunk túl és bennünk
Ki vagy a mennyekben
Élhessetek Ti kegyelmeitekben örökkön örökké
Szeretettelben Amen

Rövid-hírek

Szeptember 21-én megkereszteltük Beigelbeck Lilla kistestvérünket, Beigelbeck Árpád (ev.) és Szabó Andrea (ref.) elsőszülött gyermekét. Isten áldása kísérelje az egész családot!

Szeptember 27-én, a Lébényi Evangélikus Gyülekezetben, "Egyházmegyei Missziói Napok" keretében előadást tartottam "Az egyház jövője - új lehetőségek" címmel. Az alábbi képen a lébényi templom látható, s az igeszolgálatot végző Karsai Lajos.

Megtartottuk a FIFE-"kör" (FIFE=Fiatal Felnőttek) első alkalmát... jót beszélgettünk! Köszönjük az érdeklődést, a résztvevők aktivitását, s az őszinte, elgondolkodtató véleményeket. Minden hónap első és harmadik hetének szerdáján találkozunk - hirdetjük, ill. fészükön is jelezzük!

Lelkészcsaládot meglátogatta **Henna & Matti Haunia**, akik elindító voltak testvérgyülekezeti kapcsolatunknak a finnországi Joensuu-Pielisensuu-i Evangélikus Gyülekezettel. (A Tatai Gyülekezet részéről, elődöm – 1963-1988 között – kántorunk édesapja, **Dr. Nagy István**, a Gyakorlati Teológia (EHE) tanszékvezető professzora volt a "bázis-ember".) Nyugalománál lelkésztestvéremmel és feleségével jó volt felidézni a régmúltat, valamint át-, s megbeszélni az egyházaink mai helyzetét.

Aki(k)ért a harang szól

10 évvel ezelőtt, október 8-án délután 11 órakor sokáig zúgott a tatai evangélikusok harangja, pedig a delet még messze nem kellett elütnie. A harang szünni nem akaró sírásának egy oka volt: a Környei-úti temetőben egy rendkívüli embertől búcsúztunk, akit élete során, 50 éves korában hívott haza Teremtő URa... Az alábbiakban Széles József evangélikus testvérünkre emlékezünk, aki családjára nevében harangot adományozott a Tatai Evangélikus Gyülekezetnek.

Évekkel korábban, amikor gyülekeztünk számára a toronyépítés realitása még csak álmodozásnak tűnt, Jóska – aki gépészmérnök volt – így szólalt meg: "Ha itt egyszer egy torony fog állni, a harangra ne legyen gondotok, lesz benne!" Néhányan jó tréfának vélték – Ugyan, mikor lenne már nekünk tornyunk, nem hogy harangunk(!) –, egyesek kíváncsi proféciaának, nagyon kevesek, akik valóban ismerték őt, azok is csak sejtették, amit ő már szívbéli elkötelezettségben tudott: családjára nevében harangot fog adományozni...

Széles József testvérünk nem csak állta a szavát, de egyévtől vált a "harang-projekt" vezetőjévé. Végig fotózta, filmre vette a harang útját annak örökbirtokos megszületésétől kezdve egészen a "megkereszteléséig", azaz, amikor is mindenki szívemelengető öröme végre megszólalt a 'házában', kistemplomunk tornyában. Megható volt számomra – akkor és most visszaemlékezve is – ahogyan Jóska az ünnepi istentisztelet legkisebb részletébe menően is gondoskodott arról, hogy a liturgiában "fáziskésés" nélkül, induljon a harang, ha **D. Szabik Imre** püspök úr erre szólít fel a harang-

Alkalmainkra mindenkit szeretettel várunk. Jöjjenek, s hívogassunk másokat is!
Erős vár a mi Istenünk!

János Varga

szentelési liturgiában... (Ekkor még nem volt villamosítva a harangunk, a gyors kapcsolatot egy drótnélküli csengő biztosította a harangozó s öközte.) Ez a "wireless"-csengő még ma is ott van a "sekrestyém" polcán – azóta sem használtuk –, s amikor a Luther-kabátot magamra veszem, igen gyakran rápillantok: ilyenkor Jóska emlékét mindig magammal viszem az oltár elé... S, bizonyára így lesz ez addig, amíg megengedi a JóIsten, hogy a tatai szószéken álljak!

Régebben még egy-egy könnycsepp is szökött a szemem sarkába, de a mindent megszépítő idő hatására ma már csak a torkomban érzek néha egy kis szorítást... Hála Istennek, hogy így van! Éppen elég nagy lelki küzdelem volt számomra az Ő temetésén végzett szolgálatom... Ha nem oldom meg előre a feladatot – ami az én lelkész kötelességem volt a sír mellett; a vigasztalás isteni ígéit méltósággal szólni –, akkor sírásba fulladt volna a szolgálatom.

Széles József testvérünk mérnök-emberként mindig előre gondolkodott, sőt előrelátó volt, ezért nagyon fontos volt számára, hogy a harang egybegyűjtse a maroknyi tatai evangélikusságot, azt azonban ő sem lá(ha)ttá előre, hogy nagyon hamar érte is sírni fog egyházközsegi nekünk adományozott 110kilós harangja...

fm

